# Conclusies van de Advocaat-Generaal Joseph Gand van 4 november 1965[1]

*Mijnheer de President, mijne heren Rechters,*

Het Landessozialgericht te Berlijn, hetwelk in hoger beroep kennis neemt van geschillen betreffende sociale zekerheid, verzoekt U krachtens artikel 177, 1e lid, sub b, van het Verdrag van Rome uitspraak te willen doen over de uitlegging van de bepalingen van artikel 22 van de verordening no. 3 inzake de sociale zekerheid van migrerende werknemers, met betrekking tot de verstrekkingen in natura krachtens de ziekteverzekering aan de rechthebbenden op een pensioen of rente gedaan.

Tot goed begrip van deze vraag zij eraan herinnerd hoe het geschil, dat aanleiding was tot het onderhavige renvooi, ontstond. De heer A. Dekker, van Nederlandse nationaliteit, verkreeg van de Bundesversicherungsanstalt für Angestellte, een Duitse instelling voor de ouderdomsverzekering, een invaliditeitspensioen, hetwelk op 1 januari 1957 werd omgezet in een ouderdomspensioen. Voorts had hij een vrijwillige ziekteverzekering afgesloten bij een Duitse ziekenkas. Met toepassing van paragraaf 381, vierde lid, van de Reichsversicherungsordnung, keerde de instelling voor ouderdomsverzekeringen hem een bijdrage uit in de premie voor de ziekteverzekering. Doch, nadat Dekker zich in november 1958 metterwoon in Nederland had gevestigd en een — eveneens vrijwillige — ziekteverzekering bij een Nederlandse instelling had afgesloten, werd deze bijdrage ingetrokken, op grond van de overweging, dat de instelling voor ziekteverzekering niet in de Bondsrepubliek Duitsland gevestigd was, gelijk de Reichsversicherungsordnung eist.

Betrokkene diende een klacht in bij het Sozialgericht te Berlijn, hetwelk zijn vordering toewees en wel met name op grond van de bepalingen van artikel 22 van de verordening no. 3. In de loop van de behandeling in hoger beroep meende het Landessozialgericht te Berlijn U de vraag te moeten voorleggen of de in artikel 381, vierde lid, van de Duitse wet bedoelde bijdrage in de premie voor de ziekteverzekering, behoort tot de verstrekkingen in natura van voornoemd artikel 22, welke een Duits orgaan voor pensioensverzekering moet uitkeren aan een rechthebbende op pensioen, aangesloten bij een in een andere Lid-Staat gevestigd orgaan voor ziekteverzekering. Uiteraard zal Uw Hof, gelet op de grenzen van zijn competentie, zich bij de beantwoording van deze vraag moeten beperken tot de bepalingen van gemeenschapsrecht, ten aanzien waarvan wij met een enkele opmerking kunnen volstaan.

Indien hoofdstuk I („ziekte-moederschap") van titel III der verordening al onderling verschillende regels van toepassing verklaart op „uitkeringen" en „verstrekkingen in natura", zo duidt het nergens de

1 — Vertaald uit het Frans.

criteria aan volgens welke tussen deze begrippen moet worden onderscheiden. Op grond van de algemene opzet van de verordening echter en de behoeften waarin zij voorziet, mag worden aangenomen, dat hier het gewone spraakgebruik kan worden gevolgd.

De coördinatie der stelsels van ziekteverzekering, waarom het in dit hoofdstuk gaat, berust op de gedachte, dat de uitkeringen worden gedaan door het „bevoegd orgaan" in de zin van de verordening (dat wil zeggen het orgaan waarbij de betrokkene is aangesloten), terwijl de verstrekkingen in natura behoren tot de taak van het orgaan van het land waar hij woont of tijdelijk verblijft, met dien verstande, dat laatstgenoemd orgaan zich in bepaalde gevallen de kosten daarvan door het bevoegd orgaan kan doen terugbetalen.

Artikel 22 hetwelk alleen de verstrekkingen in natura betreft, past dit stelsel toe op de rechthebbenden op pensioenen en renten, die krachtens de wetgeving van verschillende Lid-Staten of van een enkele Staat verschuldigd mochten zijn. Wanneer de gepensioneerde aanspraak kan maken op verstrekkingen in natura, dan worden hem die door het orgaan van de woon- of tijdelijke verblijfplaats *verschaft* (artikel 22, paragrafen 1, 2 en 6) doch zij komen uiteindelijk *ten laste van* het bevoegde orgaan. Deze laatste valt samen met het orgaan van de woon- of verblijfplaats, wanneer zich in dat land een der organen bevindt die dat pensioen of die renten verschuldigd zijn (artikel 22, paragrafen 1 en 6, derde zin); voor de overige gevallen regelt paragraaf 3 de wijze waarop het orgaan wordt bepaald te welks laste de gedane verstrekkingen uiteindelijk zullen komen.

De reden van bestaan voor deze onderscheiding tussen het geven van de verstrekkingen en het ten laste brengen daarvan, is evident. De betrokkene moet, daar waar hij zich bevindt, deze verstrekkingen kunnen ontvangen zodra zijn toestand dit vereist, dat wil zeggen zodra het schadeveroorzakende feit — de ziekte — is ingetreden. Op deze wijze neemt men de belemmeringen weg welke het gevolg zouden kunnen zijn van een verblijf — in de meest uitgebreide zin — in een ander land dan dat waar het bevoegde orgaan zich bevindt, zij het dat aan dit laatste orgaan de eenmaal gedane verstrekkingen in rekening worden gebracht. Dit alles schijnt te bevestigen dat, gelijk de letterlijke betekenis van het woord aanduidt, de verstrekkingen in „natura" alle daden van verzorging inhouden waarop een verzekerde in geval van ziekte of moederschap aanspraak kan maken, zoals ziekenhuiskosten en geneesmiddelen, terwijl de verstrekkingen in geld de uitkeringen zijn ter vergoeding van het verlies aan salaris ten gevolge van een gedwongen verhindering.

Maar, aldus de Commissie in haar memorie : „Men zou de rede geweld aandoen, indien men bijdragen van welke aard ook, bestemd om de verzekering zelve te doen werken, gelijk zou stellen met de uitgave gedaan om op het tijdstip waarop zich het bij de verzekering voorziene schadeveroorzakende feit zich voordoet, daaraan het hoofd te kunnen bieden." Met andere woorden : de verstrekkingen krachtens een

stelsel van verzekering zijn de schadeloosstellingen, hoe ook genoemd, welke aan de verzekerde worden voldaan wanneer een bij die verzekering voorziene schade is ingetreden. Daaronder kan men niet brengen de kosten gemaakt om de verzekering in het leven te roepen — of zelfs in stand te houden, vóórdat zich een schadeveroorzakend feit heeft voorgedaan — of zelfs geheel onafhankelijk daarvan — welk feit immers alleen het doen van verstrekkingen met zich mede kan brengen.

Hieruit volgt in de eerste plaats dat bijdragen als die voorzien in paragraaf 381, lid 4, van de Duitse wet niet „verstrekkingen in natura" in de zin van artikel 22 der verordening zijn. Op dit punt kunnen wij slechts verwijzen naar de door de Commissie gemaakte opmerkingen waaruit duidelijk blijkt tot welke tegenstrijdigheden men zou geraken indien men ze als zodanig zou beschouwen.

Men moet echter nog verder gaan. Wij menen dat deze bijdragen voor zover zij bedoeld zijn als een tegemoetkoming in de premie voor de ziekteverzekering, niet beschouwd kunnen worden als een verstrekking uit hoofde van genoemde verzekering. De begrippen bijdrage en verstrekking sluiten elkander uit; de eerste vormt een voorwaarde voor het ontstaan van het recht; de tweede veronderstelt dat het recht reeds ontstaan is.

Wat men zich wèl af kan vragen — doch hiermede verlaten wij geheel de door de Duitse rechter gestelde vraag — is, of de uitkering van een bijdrage in de premie voor de ziekteverzekering aan een rechthebbende op een pensioen of rente, niet een verstrekking vormt uit hoofde van ouderdomsverzekering. Wanneer bedoelde bijdrage bij een wettelijke regeling van de sociale zekerheid is voorzien dan kan zij inderdaad worden beschouwd als een bijkomend voordeel ten behoeve van de rechthebbenden op pensioenen of renten. Hierbij valt op te merken dat volgens artikel 10 van verordening no. 3 : „De pensioenen of renten en de uitkeringen bij overlijden verkregen op grond van de wettelijke regelingen van een of meer van de Lid-Staten, niet kunnen worden verminderd, gewijzigd, geschorst, ingetrokken of verbeurd verklaard op grond van het feit, dat de rechthebbende woonachtig is op het grondgebied van een andere Lid-Staat dan die op welks gebied het orgaan dat de uitkering verschuldigd is, zich bevindt."

Moet men deze handhaving van verkregen rechten — welker strekking in paragraaf 2 van hetzelfde artikel nader wordt aangegeven en beperkt — uitstrekken tot buiten de eigenlijke rente, te weten tot de accessoire voordelen daarvan? Dit is een moeilijke vraag die Gij evenwel niet moogt beantwoorden, daar zij U niet werd gesteld. Het behoort eveneens niet tot Uw bevoegdheid, de vraag te beoordelen of de handhaving van deze tegemoetkoming in de premie voor de ziekteverzekering in geval de betrokkene van woonplaats verandert en zich in een andere Lid-Staat verzekert, uit de Duitse wetgeving alleen zou kunnen voortvloeien. In casu kunt Gij slechts artikel 22 der verordening uitleggen, waarbij Gij gebonden zijt aan de grenzen van de U door het Landessozialgericht gestelde vraag.

Wij concluderen dat aan laatstgenoemde rechter als volgt zal worden geantwoord : tot de verstrekkingen in natura, bedoeld in artikel 22 van verordening no. 3 behoren niet de uitkeringen die een orgaan hetwelk pensioenen verschuldigd is, verstrekt als tegemoetkoming in de premie voor de ziekteverzekering, welke de bij hem aangesloten rechthebbenden op pensioen hebben afgesloten.

Wij concluderen voorts dat het Landessozialgericht te Berlijn zal beslissen over de kosten op de onderhavige instantie gevallen.